قصه‌ها

اصلا کسی هست؟

مریم پیمان

● دستش را به پهلوی راستش می‌گیرد. پیشانی‌اش از درد پرچین می‌شود. «جوان بودم و سالم. باورم نمی‌شد روزی خودم محتاج کلیه‌ای شوم که فروختم». نسرین از خاطرات روزگاری می‌گوید که حاصل آن سه فرزند یتیم است. اشک در چشمانش از درد می‌نشیند. کمک می‌کنم تا از دیواری نمور و سرد دور شود و روی زمین دراز بکشد. قطره اشکی از چشم راستش روی متکا می‌ریزد. دلم ذره‌ای می‌شود و با درد او چنگ می‌زند به وجودم. از دردهایش می‌گوید؛ از پنج سال تنهایی و مرگ همسر، از فقر و خانه به دوشی، از تلخی‌های طلاق مریم، از دشواری‌های ازدواج زهرا و آرزوهای امیرحسین.

«بیست‌ویک‌ساله بودم که برای نجات از این سرگردانی، کلیه‌ام را فروختم و خانه خریدم اما آن‌قدر ناامنی برای دخترانم زیاد بود که خانه را فروختیم و در جای بهتری در اطراف کرمانشاه مستأجر شدیم». خانه خلوت است، از هر آنچه نیاز یک خانواده می‌تواند باشد؛ از یخچال و فرش گرفته تا آرزوهای امیرحسین مثل کامپیوتر و تبلت. پتو را با دستانش جمع می‌کند به دور کمرش و از درد دست‌وپاهایش آرام می‌نالد. در خانه دیگران کار می‌کند و خرج بچه‌ها را می‌دهد. به‌تدریج به‌دلیل ازدست‌دادن کلیه و کار زیاد ضعیف شده است. بین کلمه‌های سخت و لهجه غلیظ او مبهوت و به تصویر همسرش بر دیوار خیره می‌شوم. مردی که در زمان حیات نیز به‌دلیل بیماری نتوانست به نسرین کمک کند و در بیمارستان مرد. صدای برخورد توپ به دیوار زودتر از صدای سلام امیرحسین خانه را می‌لرزاند. مرد خانه وارد می‌شود و لبخند چشمانش را از من می‌دزدد. می‌دود و به اتاق پناه می‌برد. با صدای مادرش ظاهر می‌شود و دور از ما می‌نشیند. می‌دانم که درس‌هایش خیلی خوب است. با خجالت از علاقه‌اش به فوتبال حرف می‌زند و بین آبی و قرمز با لبخند هیچ‌کدام را انتخاب می‌کند. مریم هم پیدایش می‌شود. امیرحسین از سفالگری می‌گوید. از داستان ساخت و شکل‌دادن به خاک با دستان کوچکش. مریم شرمنده در آشپزخانه بی‌صدا چای دم می‌کند. بازگشت او به خانه پدری هنوز چند ماه هم نشده است، اما راه دیگری برایش نمانده بود. او برای ماندن در خانه خود تلاش کرد، اما همسرش اخلاق نیکویی نداشت و او را گریزان از خانه کرد. عطر دارچین چای در فضای ذهنم، مرا به خاطرات تلخ درگیری‌ها می‌برد. هر دو مریم نام داریم. هر دو از خانه همسر با غم بازگشته‌ایم و اکنون هر دو در آغوش هم آرام می‌گرییم برای روزهای ناشناخته‌ای که در پیش است. نسرین هم تجربه جدایی از همسر را دارد. یک بار با پدر امیرحسین ازدواج کرد و از او جدا شد. اما بعد از چند ماه از همسر دومش جدا شد و با همسر اول ازدواج کرد. جدایی برای من و مریم تلخی ازدست‌دادن یک همراه است و برای او داغ مرگ را هم معنا می‌کند.

با خودم تکرار می‌کنم: «با من بگو که بعد از این پایانِ ناچار/ چشم انتظارِ ما کسی/ اصلا کسی هست؟».

تحلیلی درباره ۳ سد با یک مشکل مشابه

صدام، گتوند، تنگ سرخ

سیدآهنگ کوثر

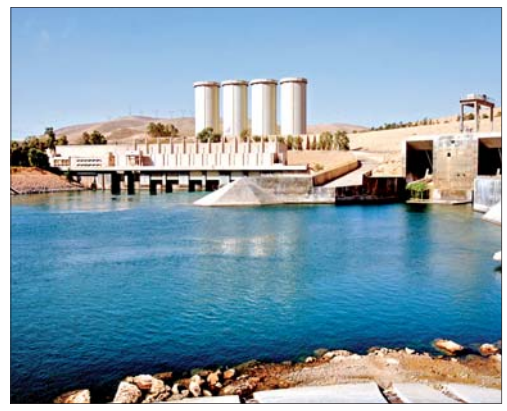

پرسش: چه پیوندی بین نام پلشت بی‌شرمی مثل صدام که ایرانیان از او مانند اسکندر، چنگیز و تیمور یاد خواهند کرد؛ شاهکار آبی وزارت نیرو در خوزستان؛ و سدی که اگر خرد جمعی پیروز نشود در شیراز ساخته می‌شود، وجود دارد؟

پاسخ: سازند گچساران!

سد موصل که پیش‌تر صدام نام داشت و از نظر پایداری خطرناک‌ترین سد در جهان شناخته شده است، و در صورت ویرانی (که برخی کارشناسان آن را حتمی می‌دانند) نزدیک به ۱/۵ میلیون نفر را در رحمت خدا غرق خواهد کرد، روی سازند فثا (گروه فارس زیرین= گچساران) ساخته شده است. جای شگفتی است؛ سازندی که به‌عنوان پوش‌سنگ برای نفت‌جویان اسباب رحمت به حساب می‌آید - یعنی از تبخیر نفت مایع و تبدیل آن به قیر جلوگیری می‌کند - برای آب‌جویان، عامل زحمت است.

«پیش از سیل: سد در حال تخریب جان میلیون‌ها عراقی را تهدید می‌کند»، عنوان مقاله‌ای است که آقای سعید پزشک از گزارش دکستر فیلکینز، شماره دوم ژانویه ۲۰۱۷ میلادی مجله نیویورکر، به فارسی برگردانده و در شماره ۹۲ «گزارش: فصلنامه گزارش سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس» منتشر کرده‌اند. در این مقاله آمده است که ترس از به دار آویخته‌شدن به دستور صدام، وزیر آبیاری را بر آن داشت که سد را بسازد. از آنجا که شرکت‌های اروپایی از ساختن سد، به دلیل جانمایی آن روی سازند ناپایدار گچساران امتناع ورزیده بودند، چینی‌ها آن را در مدت سه سال بر پا کردند. وجود فروچاله‌ها در آبگیر و ایجاد آنها پس از آبگیری در زیر و پایاب سد، سبب شده است که از سال ۱۹۸۴ روزانه ۱۰ تن گروت برای کاهش آب‌دزدی به حفره‌های زیر سد تزریق شود. «براساس گزارش گروه مهندسی ارتش آمریکا، حفره‌های متعددی زیر سد ایجاد شده بود، برخی به بزرگی ۲۳ هزار مترمکعب».

درباره سد گتوند سخن بسیار رفته است که بازگویی آنها ملال خوانندگان را درپی خواهد داشت. آنچه مورد تأکید در این سوگنامه است، قرارگرفتن بخشی از بدنه سد یادشده روی سازند گچساران، حل‌شدن نمک آن و شورشدن آب است که گویا قرار است آب شور به وسیله لوله به خلیج فارس منتقل شود. به یاد می‌آورم که برخی استادان دانشگاه جندی‌شاپور بارها به بنای سد گتوند اعتراض کرده بودند و کسی به دلایل آنها توجه نکرد. گفتند با پوششی از خاکی رسی از حل‌شدن نمک جلوگیری می‌کنیم. پرده دریده شد! با نخستین آبگیری پوشش کارایی خود را از دست داد. و حالا؟

با آنکه افزون بر ۱۵ سال است که از پیامدهای ناگوار هرگونه ساختمان‌سازی در دامنه کوه دراک شیراز گفته شده و خشکیدگی دریاچه مهارلو و انتقال ریزگردهای مسموم آن به شیراز و سروستان تکرار می‌شود؛ و نامناسب‌بودن سازند گچساران برای مکان بنای سد تنگ سرخ بارها در روزنامه‌ها عنوان شده است؛ هنوز هم سدخواهان از تلاش دست برنمی‌دارند.

ناداری (فقر)، نادانی و زیاده‌خواهی (طمع) عوامل مهم بیابان‌زایی به‌شمار آمده‌اند. به روایت دکتر عیسی کلانتری در سال ۱۳۶۲، رهبر معظم انقلاب که در آن سال ریاست‌جمهوری را برعهده داشتند، مطلبی را به این مضمون فرموده بودند: «عقب‌ماندگی ما از سه چیز است: حسد، بخل و کوته‌فکری» که این پیرمرد فراموشکار (نگارنده این یادداشت) از حروف نخست آنها واژه «حبک» (سوره الذاریات، آیه ۷) را ساخته است. به گمان این خدمتگزار کوچک آب و خاک، حسد و بخل نیز زاییده کوته‌فکری است.

دکتر عیسی کلانتری در سخنرانی خود در کنفرانس بین‌المللی تغییر اقلیم با شعار مدیریت آب، نجات زمین، فرموده‌اند: «فقر ریشه محیط‌زیست را قطع می‌کند. تغییر اقلیم بیش از آنکه محیط‌زیستی باشد اقتصادی است. گرسنه‌نگه‌داشتن مردم کار درستی نیست». کاش ایشان به فقر فرهنگی (کوته‌فکری) نیز پرداخته بودند، چه، بسیاری که تیشه به ریشه این سرزمین می‌زنند، گرسنه نیستند. شهرستان‌هایی که با پیروزی انقلاب اسلامی به چپاول آب‌های زیرزمینی زادگاهشان که از اواخر دهه ۱۳۴۰ ممنوعه اعلام شده بود، پرداختند، گرسنه نبودند. زورمدارانی که میلیون‌ها هکتار از مراتع ما را که هزاره‌ها چراگاه‌های کوچروان ما بودند، تصرف کردند، گرسنه نبودند. مالکان باغشهرها که به روایت دکتر منصور اسفندیاری بیات، سالانه ۱۵۰ میلیون مترمکعب از آب‌های آهکی تجدیدنشدنی ما را برای آبیاری تفرجگاه‌های خویش به مصرف رسانده و شیراز را در آینده‌ای نزدیک به بیابان تبدیل خواهند کرد، گرسنه نیستند.

پرسش من این است: مسئولان این کشور، از سال ۱۳۶۲، برای رفع فقر فرهنگی (کوته‌فکری)، به‌ویژه مدیریت آب و نجات زمین، چه کرده‌اند؟ ازدست‌دادن ذخایر چند ۱۰ هزار ساله آب‌های زیرزمینی و بیابانی‌شدن میلیون‌ها هکتار، از آن تاریخ به این‌سو را باید به چه حسابی گذاشت؟ صداوسیمای توانای ما که با انتشار فرامین رهبری میلیون‌ها نفر را به خیابان‌ها کشانده و عزم ملی ما را به جهانیان نشان می‌دهد، بدون تردید می‌تواند در کاهش کوته‌فکری (فقر فرهنگی) مؤثر باشد. چه خوب است که آقای دکتر کلانتری که از پشتیبانی رهبر معظم انقلاب برخوردارند، از طریق صداوسیما و دیگر سازمان‌ها، به فقرزدایی فرهنگی نیز بپردازند.

روش‌های درمانی کودکان درخودمانده

شیما جراحی: در خودماندگی یک اختلال نورولوژیکی است که در سال‌های اولیه کودکی نمایان می‌شود. این اختلال باعث می‌شود که مغز نتواند در زمینه رفتارهای اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی به‌درستی عمل کند و برای یادگیری چگونگی ارتباط و تعامل با دیگران به‌طور اجتماعی مزاحم کودک می‌شود. کودکان مبتلا به درخودماندگی مشکلات متعدد شناختی- هیجانی و اجتماعی دارند. این کودکان محدودیت‌هایی در زمینه‌های اجتماعی و ارتباطی را تجربه می‌کنند. این کودکان مشکلات و نقایصی در لبخند اجتماعی دارند و علاقه و گرایش ناچیزی به چهره انسان‌ها نشان می‌دهند و معمولا نسبت به برقراری تماس جسمی ناخوشایند هستند. علاوه بر این نقص در ارتباط کلامی و محدودیت در بازی‌های مشارکتی از جمله دیگر محدودیت‌ها و نقایص این کودکان است. باید اضافه کرد که مهارت‌های ارتباطی الگوی ارتباطی گفت و شنود، هم‌نوایی و حتی مهارت‌های غیرکلامی را در بر می‌گیرد و به‌طورکلی مهارت برقراری ارتباط به شیوه صحیح به‌خصوص در روابط با والدین برای این کودکان اهمیت فراوانی دارد.

مهارت‌های ارتباطی بر ردوبدل‌کردن عواطف مناسب، علایق مشترک و استفاده از تعاملات مثبت تأثیرگذار است. مشکلات ارتباطی در کودکان درخودمانده از مهم‌ترین اختلالات در روابط محسوب می‌شود. برنامه‌ها و مداخله‌های درمانی مختلفی برای رفع مشکلات ارتباطی کودکان درخودمانده پیشنهاد و اجرا می‌شود که از نظر وسعت، اهداف و تنوع حوزه‌های مختلف و برنامه‌های جامع مؤثر هستند. اغلب مداخله‌های درمانی نظام‌دار و رسمی هستند و می‌توانند در درمان مشکلات ارتباطی این کودکان مؤثر واقع شوند. یکی از پژوهش‌های اثربخش درباره این کودکان دو مداخله درمانی - روش رفتاردرمانی و روش گفتاردرمانی - است که در آن بهبود مهارت‌های ارتباطی آنها بررسی می‌شود. رفتاردرمانی مجموعه‌ای از فنون، به‌کارگیری اصول مفهومی خاص و به‌کارگیری سبک شناختی را دربر می‌گیرد. رفتاردرمانی روش‌های متعددی را دربر می‌گیرد؛ یکی از این روش‌ها درمان مبتنی بر پاسخ‌های محوری است. این روش که مبتنی بر رفتاردرمانی است برای کودکان دارای اُتیسم طراحی شده و از جدیدترین روش‌های دنیاست. به‌طوری‌که در کمتر از زمان پیش‌بینی شده، کودکانی که تا مدت‌ها بی‌کلام بوده یا کلمات کاربردی و معنی‌دار نمی‌گفتند به کلام آمده و از کلمات، به‌شکل کاربردی استفاده کردند. همچنین کودکانی که نقایص جدی کلامی و تعاملی داشتند از پیشرفت چشمگیری در حوزه تعامل و کلام برخوردار شدند. در این روش توجه زیادی به حوزه انگیزش و هیجان در کودک شده، به‌طوری‌که خودانگیختگی و سپس خودآغازگری در مرکز توجه درمانگر قرار می‌گیرد. این روش بسیار فراگیر و مداخله‌گرانه است؛ به‌طوری‌که تعامل مناسبی با والدین کودک در دستور کار قرار دارد و توصیه می‌شود در هر جلسه یکی از والدین کودک در جلسات درمانی حضور داشته و با تکنیک‌های درمانی آشنا شوند و سپس در پایان هر جلسه، مشاوره کوتاهی با والدین یا همراه کودک انجام شده و دستورالعمل‌های لازم به او داده می‌شود. از مزیت‌های این روش آن است که اولا کودک در این روش شاد است و محیط درمانی را دوست دارد، به‌همین‌دلیل به‌جای مقاومت در برابر روش درمانی تلاش می‌کند برای لذت‌بردن هرچه‌بیشتر از محیط بازی و هیجانی که برایش تدارک دیده شده، با درمانگر تعامل و همکاری کرده و به‌تدریج بدون آنکه احساس کند دارد با او کار آموزشی انجام می‌شود، در مسیر پیشرفت آموزشی قرار می‌گیرد. مزیت دوم این روش آن است که والدین و به‌ویژه مادر کودک در جریان درمان به‌کارگیری می‌شود و به‌تدریج در جریان پیشرفت کار قرار می‌گیرد. از آنجا که بسیاری از مادران کودکان اتیستیک به‌سمت فرسودگی و نهایتا افسردگی روانی می‌روند، این روش باعث می‌شود که روحیه مادران تقویت شده و با پیشرفت تدریجی کودکان وضعیت روانی مادران نیز بهبود یابد. از سوی دیگر مادران یا والدین با یادگیری تدریجی روش درمانی، می‌آموزند که نقش خود را به‌درستی ایفا کنند و این در توانمندسازی آنان و ارتقای استقلال و اعتمادبه‌نفسشان بسیار مؤثر است. مزیت سوم این روش آن است که نه‌تنها در محیط کلینیک بلکه در محیط خانه، مهدکودک، پارک، مدرسه و دیگر محیط‌ها می توان آن را اجرا کرد و اساسا در برنامه کاردرمانی پیش‌بینی شده که تکنیک‌ها به محیط‌های مختلف تعمیم می‌یابد، می‌تواند تأثیر بیشتری روی اختلالات رفتاری کودک داشته باشد.

رفتاردرمانی پاسخ‌محور و گفتاردرمانی آهنگین باعث افزایش در بهبود رشد مهارت‌های ارتباطی کودکان درخودمانده گروه‌های آزمایش در مقایسه با گروه کنترل شده است. همچنین مشخص شده که بین تأثیر رفتاردرمانی پاسخ‌محور و گفتاردرمانی آهنگین بر بهبود رشد مهارت‌های ارتباطی تفاوت وجود دارد و در این میان رفتاردرمانی پاسخ‌محور نسبت به داروهای گفتاردرمانی آهنگین در افزایش بهبود رشد مهارت‌های ارتباطی کودکان درخودمانده مؤثرتر است.

نگاه

۵۵متری اراک؛ آزمودن آزموده‌ها

سیدمجتبی موسویان*

● اشتباه‌بودن خیابان‌کشی در دل بافت میانی شهر، آن‌هم به عرض ۵۵ متر، طول بیش از ۱.۸ کیلومتر و با جداره‌های ۱۰ تا ۱۴ طبقه که طبقات ابتدایی آنها را کاربری‌های تجاری و اداری تشکیل می‌دهد، آن‌قدر بدیهی به نظر می‌رسد که گویی نیاز به نگارش ندارد. سال‌هاست که دیگر دانشجوهای شهرسازی یا معماری هم ایده چنین حجم وسیعی از تملک، تخریب و ساخت‌وساز را در شهری چندصد هزارنفری طرح نمی‌کنند. دانشجوها در ترم‌های اولیه با مشکلاتِ در حین اجرا و ایرادات پس از ساخت پروژه‌های بزرگ‌مقیاسی مثل نواب آشنا می‌شوند و می‌آموزند که نباید تنها به جنبه‌های کمّی و کالبدی طرح‌ها نگاه کنند. می‌آموزند که تملک‌های گسترده از زمان شروع تا سال‌ها بعد از انجام، چه مشکلات حقوقی‌ای برای چنین پروژه‌هایی ایجاد می‌کند و قطع ارتباط جریان زندگی مابین دو طرف بزرگراه‌هایی که محله‌ها را به دو نیم تقسیم کرده‌اند، تا چه حد آسیب‌زننده به هویت محله‌هاست و چه تبعاتی برای زندگی ساکنان می‌تواند به همراه داشته باشد.

اولین مشاور طرح بزرگراه امیرکبیر (۵۵متری) که خطوط نخستین آن را نزدیک به ۱۵ سال پیش ترسیم کرده، به دنبال ایجاد یک خیابان برای حل مشکلات ترافیکی شهر بوده است؛ بنابراین قلم خود را بر نقشه شهر فرود آورده و بافت شهری را شکافته است. هرچند مشاور مدعی است طرح کنونی با طرح اولیه تفاوت‌هایی دارد، باز هم ارتکاب چنین خطای بزرگی، یعنی تخریب ده‌ها هکتار از بافت میانی شهر نابخشودنی به نظر می‌رسد. جدای از استدلال‌هایی که در مذمت چنین پروژه‌هایی می‌توان طرح کرد، تحقق‌پذیری اجرای طرح نیز در هاله غلیظی از ابهام قرار دارد. برای مثال در سال‌های اولیه تصویب طرح، اعتبار پیش‌بینی‌شده برای این پروژه، حدود ده برابر بودجه کل شهرداری اراک بوده است!

همچنین وجود برج‌های بالای ۱۰ طبقه که به نظر می‌رسد در ابتدا برای ایجاد محصوریت مناسب در دو طرف خیابان و فریب بیننده در فهم مقیاس عظیم طرح ترسیم شده، خود معمایی است. سؤال اینجاست که این برج‌ها با چه بودجه‌هایی و به دست چه کسانی ساخته خواهند شد و از آن مهم‌تر اینکه در شهر ۷۰۰ هزارنفری اراک، چه کسانی در این ساختمان‌ها ساکن خواهند شد؟ اگر هم قرار نیست این برج‌ها ساخته شوند، تصور معبری ۵۵متری با جداره‌هایی که قادر به تأمین محصوریت آن نیستند، به جای آن‌همه خانه و مغازه و درخت و کوچه و گذر و... بسیار غمگین‌کننده است. تهی‌کردن مرکز یک شهر از خاطراتش و تخریب هویت جمعی ساکنان محله‌های داخل محدوده، آن هم برای ساخت چنین پروژه‌ای، حکایت خرج‌کردن طلا برای به‌دست‌آوردن مطلا است.

تلاش برای تحقق چنین طرحی با این مشخصات، سنگ بزرگی است که البته علامتِ نزدن است. سنگی که تاکنون نه‌تنها به هدف نخورده؛ بلکه با متوقف‌کردن کامل حق خریدوفروش و ساخت‌وساز برای مردم، موجب آسیب‌زدن به هزاران ساکن این محدوده در این سال‌ها شده است!

ادامه در صفحه ۱۷

جدول ۲۹۴۷ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- ناتوانی در پرداخت بدهی به علت فقر- کنیه حضرت محمد(ص) ۲- میگرن- مایعی برای ضدعفونی و شست‌وشوی زخم- از اعمال حج ۳- چهره- دیگر ندارد- شهری در استان خوزستان ۴- پایتخت نروژ- سازمان بین‌المللی استاندارد - آشکار و نمایان ۵- کامیون ارتشی- واحد گفتار در دستور زبان- روییدن ۶- از جنس آهن- تکاور- اندام شنوایی ۷- علم طلسمات- هدیه دادن- تشنه فریب ۸- ضمیر دوم شخص مفرد- نیکوکار- آشوب- روز گذشته ۹- آبادی در میان کویر- از هفت قلم آرایش قدیم- کدخدا ۱۰- همیشه رنگ ندارد- دعایی که مستحب است در ساعات آخر روز جمعه خوانده شود- صاحب شغل و مقام ۱۱- به سن قانونی نرسیده- نوازنده زورخانه- ستاره ۱۲- قوس‌های هلالی پیوسته- باد بسیار گرم- استفراغ ۱۳- نطق و خطابه- آوازی در دستگاه شور- قومی ایرانی ۱۴- به تنهایی- رخصت- نابودکردن ۱۵- ماهی خاویار- دانه تازه شکفته.

عمودی:

۱- کتابی در شرح مقامات ابوسعیدابوالخیر نوشته محمدبن منور- حرف فاصله ۲- جشن ازدواج - واحد پول چین- همسایه تبریز و شبستر ۳- حائل میان دو چیز- ملامت‌کننده- زمین مستعد زراعی ۴- زبان مردم پاکستان- هیزم- زیانکاری ۵- بالاپوش بلند مردان قدیم- گروه سیاسی- رودی در کردستان ۶- غذایی از گوشت چرخ‌کرده و آرد نخودچی- تمدنی باستانی در بین‌النهرین- ماه میلاد امام‌علی(ع) ۷- فولاد ضدزنگ- خبرگزاری ایتالیا- گردنده ۸-آش- از سیاره‌های درخشان منظومه شمسی- تمام‌کننده- باغ‌وحش خارجی ۹- ورزشی رزمی- گریه و زاری- شهری کوچک در حوالی تهران ۱۰- کلمه استثنا- مردان عرب- حبه خشک شده انگور ۱۱- درشت هیکل- دوستی و محبت- کلاه پادشاهی ۱۲- توپ چوگان- بیدار- پرنده لذیذگوشت ۱۳- سلمانی- فرسوده- وسط ۱۴- اسب زردرنگ- بیابان- تاخت‌وتاز ۱۵- پیشوند فعل مضارع- کنایه از سخن چین و فتنه انگیز است.

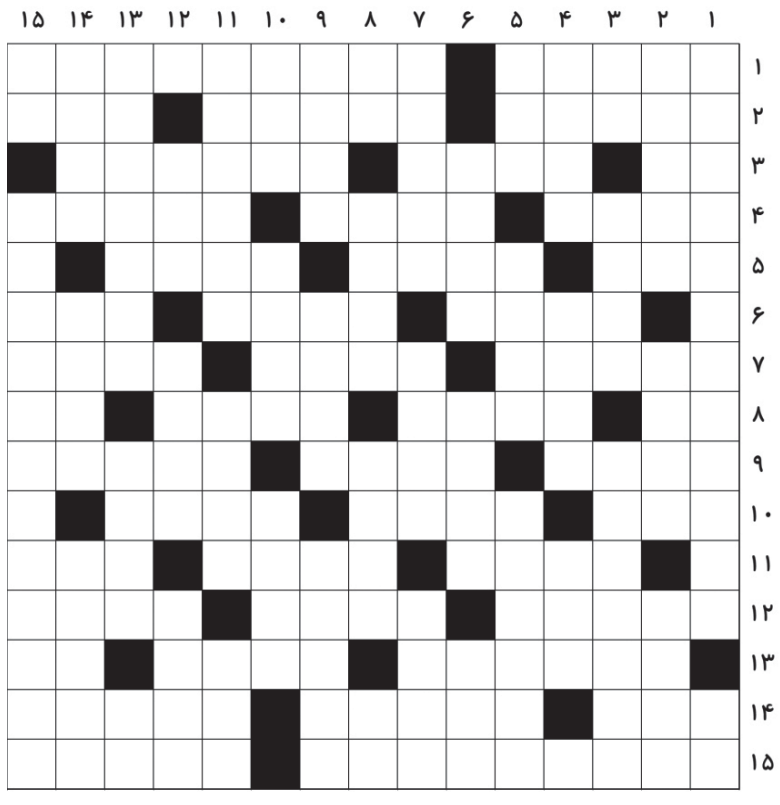

حل سودوکو سخت

۲	۱	۹	۳	۷	۴	۶	۸	۵
۴	۸	۵	۹	۱	۶	۷	۳	۲
۷	۶	۳	۲	۸	۵	۱	۹	۴
۵	۷	۱	۸	۳	۲	۴	۶	۹
۸	۲	۴	۱	۶	۹	۵	۷	۳
۳	۹	۶	۴	۵	۷	۲	۱	۸
۱	۳	۲	۷	۴	۸	۹	۵	۶
۶	۴	۷	۵	۹	۳	۸	۲	۱
۹	۵	۸	۶	۲	۱	۳	۴	۷

حل سودوکو ۱۹۴۲

۱	۸	۹	۳	۲	۷	۴	۶	۵
۶	۵	۲	۹	۸	۴	۷	۱	۳
۷	۴	۳	۱	۵	۶	۸	۲	۹
۸	۹	۱	۲	۶	۳	۵	۴	۷
۵	۳	۴	۷	۹	۱	۶	۸	۲
۲	۷	۶	۸	۴	۵	۳	۹	۱
۹	۱	۵	۶	۳	۸	۲	۷	۴
۳	۲	۸	۴	۷	۹	۱	۵	۶
۴	۶	۷	۵	۱	۲	۹	۳	۸

جدول ۲۹۴۶

سودوکو ۱۹۴۳

۲		۸	۶	۷				
						۱	۲	۷
	۹			۵		۴	۸	
۸	۷				۳			
	۲		۷		۵			
۱	۳					۹		
	۸					۲		۹
۹	۵						۶	
	۴		۳			۸		

سودوکو ۱۹۴۳

		۵		۲	۶		۷	
۶						۹	۴	۸
۹		۳	۱	۴	۸	۵		
۲	۴			۳		۷		۶
۷	۳			۱	۲			
۱	۵			۷	۹			۳
۳		۴	۲			۶		
۵	۹				۱		۸	
				۹	۴	۱		۷

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.